

VENTA
30 exemplars 1 peseta

Un número solt
5 céntims

SUSCRIPCIÓ
ESPAÑA
Un trimestre 1 peseta
EXTRAMAR
Un trimestre 2 pesetas

PERIÓDIC POLITIC VERMELL.

ARRIBADA DE PERSONATGES

Del partit conservador,
com lo mal fet no s' esborra,
al vindre l' Estat major
tot lo poble productor
tindria d' apretà a corre.

QUI ES PITJOR?

Ja fa una pila de dies que los periòdics integrists i noocedalistas i los partidaris d' en Carlos o carlistas, sostenen una mística y sacristanesca polèmica sobre à qui tenim més por los liberals, si als capellans que feyan des de la trona proselites a la facció o bé a aquestos que cometien tota classe de salvatjismes.

Apart de lo molt edificants que son las polemicas de aquest gènere, y de lo oberts que encara estan les ferides ocasionades per aquella colla de tigres durant la guerra passada, nos fa molta gracia que encara tingan la barra de disputar los uns que sense capellans no s' hauria fet aquella guerra, a lo qual responden los altres que no es veritat, y que la guerra fou feita per los *sacramentecas* dels cabecilles.

Sembla que aquest gent ha perdut la memòria, puig que de sentit comú may n' ha tingut, y no s' recordi del *cara de Santa Creu*, del *cara de Flix* y del bisbe Caixal, ni dels sermons furiosos que s' feyan excitant a la part masclle dels remats a que anés a la facció y a la famella a que los hi envihés, etc., etc., y los altres no s' recordin dels socors que en homens y diners los hi enviaven lo *ojalateros*.

Pero tot això m' hauria tingut sense cuidyado si una bona part de la premsa liberal no hi hagués ficit la pota fent afirmacions superficiales y moltas vegadas desproveïdes de rahó.

Pera posar las coses a son deug lloch hem agafat la ploma y allà v'la nostra opinió.

Los carlins son dolents, los capellans més, y pitjors qu'ells son los goberns perque 'ls donan diners, quel destino poden donarne comparte las partidas de la passada guerra civil.

Ja que s' diu travéu al capella y no hi haurà lo carlista, jo hi afegeixo: travéu als goberns y qui 'ls creu y no hi haurán capellans.

Y mort lo gos morta la rabia.

VIATJES

Sembla que la febre de viatjar s' ha apoderat de las familias reials.

Lo emperador d'Alemanya se'n ha anat a Russia, despresa a Dinamarca.

Te projectat anar a Itàlia, y com qu' es natural passar per Austria, matari dos partidals ab un tiro, [entenem] vull dir que ab un viatje farà dues visites.

Y com que a Roma hi ha lo Vaticà y allí tancat (pobre! [casí b' ploró de llàstima]) hi ha lo papa Lleó XIII (número exacte à lo del punt de las donas) lo emperador d'Alemanya també l' visitarà. Qual ocasió podràs aprofitar lo papa ensenyant-lo jas de palla, en que segons diuen los cercundans de per qui 'veu obligat à dormir).

Los de Portugal han anat a París y desde allí à Italia y de tornada a son país s' detindran uns quants dies a Barcelona per veure la Exposició Universal (no la de seguritat de butxaca; ni la de pols los días de sol, ni de fanch en los de pluja, ni la de pudors en molts carrers y en particulars en la Ronda de Sant Antoni, ni las de pendre un bany rus quan regan la Rambla, passeig de Gracia y altres carrers per l' instí, ni las de trencar las camas y tenir ulls de poll ab tots los empedrats, etc., etc.). Després d' això se'n tornaran a casa seva, si es que no 'ls passa per sa reyal barretina, o corona, lo anarsen a un altre puesto.

Lo rey de Suecia també s' lo mateix y (cap a Berlin falta gent...) (volia dir, faltan reys) y allí, míticament, lo emperador d'Alemanya y ell s' han donat l' un y l' altre lo títol de admirants honoraris de la seva esquadra.

Pera no ser menys, la imperial familia russa se'n ha anat a passar una temporadeta à una població austriaca propet de la frontera russa (sense dupte perque no fos tan llàch lo viatje de tornada al seu país) abont han rebut la visita del emperador d'Austria que per casualitat havia de passar per allí.

La reyna d' Inglaterra també se'n ha anat una mica à passeig, pero com que la seva edat ja no es gayre à proposit per fer llargs viatges no s' ha mogut de casa (vull dir que no ha sortit d' Inglaterra).

Y la d'Espanya se'n en ha anat à estiujar a San Sebastià.

Les cròniques ja tothom veurà que vull dir los periòdics no parlan ni de que 'l rey de Grecia, ni 'l de Bèlgica... ni 'l de Holanda

viatjin, pero no s' apurin, que ja viatjarán y farà com lo de Dinamarca que se'n ha anat ja à Berlin à tornar la visita a son parent lo emperador d'Alemanya (que entre parenthesis y entre nosaltres siga dit tots los reys son parents).

Lo que més me desconsola es no saber si 'l sultán de Turquia viatja, perque llavors estariam al corrent de si viatja en ferrocarril o en cotxe o à dalt de caball.

Perque si viatjés en ferrocarril podriam estar ab ansia per si s' podia descarrilar lo tren que 'l portés.

• • •

Ja casi m' havia descuryat de parlar dels reys de Servia y de Bulgaria, dels quals se pot dir allo de que *com més petita es la anna més soll mua*.

Lo primer d'ells s' ha empennat en fer sa voluntat en aquella qüestió del matrimoni (ab lo qual imita a Napoleon I, sens dupte per creurers) que axisi se comensa per ser gran—no d'estatura, sinó devant de lo que en diuen historia—y adquirir celebritat, repudiand a la primera dona per casarre ab una altre.

Y lo segon empennat en aguantar la corona qu' en car que petita, es corona, à pesar de no volgueho son parent lo emperador rus.

Tot lo qual tinch lo gust o disgust, que per això no ve d' un pam, de posar en coneixement dels lectors de *La Tramontana* pera si pot serlos útil en algo.

MIRACLE!

Qui digui que ja s' ha acabat la època dels miracles poseu contestarli que s' enganya llàtimosament.

Que ho diguin si no los pelegrins que concoregueren en número de més de tres mil à una festa que 'l bitze de Tournay (Bèlgica) va organizar.

Després de tots los preparatius que son indispensables en aquests cassos, com son rosaris, rogatibus, benediccions, etc., etc., montaren un catafalc en una planura pera celebrarhi una missa cantada, en la qual hi habien de pendre una quarantena de noyes y una trenta noys.

Guarnit ja tot, colocadas las criatures y los missaires dalt del catafalc, comenza la cerimònia ab la assistència de tots los pelegrinaires.

Quan la cosa estava en lo bò y millor s' esorraren, ab gran estrípit, variós taulons; y noyes, noys y missaires, junt ab tots los trasdos de dir missa foren arrastrats per la cayguda dels ja dits taulons; de qual resultas s' armà general dispersa en lo mistic remat.

Al volquer endressar lo espàtlat, trobaren dues noyes bastant mal ferides y à un noyet entre mitj de dos taulons los quals li habien arrancat lo cap.

Entre mitj de tot això lo bitze de Tournay, pera que no s' aygualís la festa, puja al catafalc y dona una solemne espirada d' orellas à les ovelles que per aquell motiu s' espantavan, perque, deva ell, si tot lo que succeixés es deute a la Divina Providència es que aquesta deu haber volgut probar la fe dels seus partidaris. Y si lo noy ha mort, es perque deus esser un escultí de Deu pera portarlo à la seva gloria.

Jo trobo bastant bé tot això per un que cregui a los miracles de la Divina Providència, y sobre tot si aquesta es la de los catòlics, però per mi, que malehida la gracia que 'm fa, 'm serveix d' estimul pera exposar a la vindicta pública un dels seus miraclos.

Per fi, sense més novetats, s' acaba la broma mística, de qual resultats quedan uns parets desconsolats per la mort del seu fill y dues familiars més que tenen en perill la vida de las seves filles.

Si es que no fossin catòlicas aquestes familiars m' atreviria à donarlos un consell, pro com que se que tenen un ull de poll al cervell que los impedeix comprendre la rahó, 'm limitaré a donarlos a mos lectors y que consisteix en que no envihin may, si volen conservarlos la vida y la tranquilitat, à cap de sos fills à las gatades místicas, que pera major divertiment nostre y perill de las seves ovelles organisan los missaires de tots los països.

Y are qui no vulguï creure ab los miracles que vagí a Malinas (Bèlgica) y ni acabaran de fer cinqu cents mes.

UN DE TANTS

SONER

que coneixeu!

Cansat de no fer res, plé de galvana, estupit, assegurat, ab pinta plena, creint, vici dolent de tota mena, aquí 'n tenim un d' ells que ningú l' mana.

Aquest no espera pas cap de setmana, ni anisa, per cobrar, ni de quinzena, à 'n ell res d' aquest mundo li dona pena mentre hi haig en lo poble molti llans.

La casa qu' ell s' extra sembla un palau, te sempre a son servir varis servidors que 'l mantenhen, lo menjan y 'l alegran,

no s' cuida deu hi haig o no hi ha, no mes pensa en cobrar missas y toutes y viure com un poich, que per si 'l paguen.

PICÓ ADAN Y C.

CARTA DE FORA

• • •

Sr. Director de *La Tramontana*.

Sant Pere de Ribas, Setembre 1888.

Molt serviu meu: Lo rector de aquest poble està que bufa contra els pagesos ab motiu de que lo dia vuit del actual traballaban ab sa majoria, ocupats ab la brema dels raios. Ab tal motiu el rector està molt preocupat perque ja no fan cas d' aquella festa de precepce, y desencadenà contra ells un sermó ab tal furia y digne tal cumul de disbarats, que tots los que el sentiren diupriren de si se li había extraviat l' enteniment.

L' altre dia els emprengué contra uns protestants que repartien llibres, dihen que los que n' habian comprat los cremessim y que del contrari publicaria sos noms al peu del altar.

Ja li diu jo, senyor director, que aquest subjecte promet molt per cabecilla.

Disposi de son servidor y amich. R. R.

A la adhesió de *Las Dominicales de El Mօtin* y de *La Regeneració* hi tenim de afeigr un bon número més d' adhesions al Congrés que es té de celebrar d' *Amics de la ensenyansa lata*.

Entre unes y altres ja passa del número de quaranta lo que fa preveure que dit congrés serà numerós y que la ensenyansa rebrà un gran impuls.

Lo que ja comensaba à ser hora de que s' fes de serio si es que volián arrancar de las graps del clero la ensenyansa de la joventud.

Avant y fora, que com mes serém, mes aviat portarem a bon fi lo problema de la ensenyansa!

• • •

Dimars al vespre arribà lo Sr. Pi y Margall à Barcelona, essent objecte d' una carinyosa y entusiasta acollida per parte de tothom, que sens dupte saludava en ell tant el eminent filòsoph com al tipo consequent, honest y incorruptible de la política, en aquesta Espanya en que apena queda cap home de govern que no hagi cambiat cent vegadas d' opinions per las seves conveniences.

Unim nostre aplauso als tributats al Sr. Pi, que l' home consequent may mereix esser rebut del modo que tan merescut se tenen los personatges de la lámida d' aquest número.

• • •

Havém rebut una llarguissima carta d' un partidari de la *Caixa dels Morts de Tarrasa*, constauent amb tots los ets y uts la gressa inaufragació d' aquesta societat, y posant fins als nous voix un discurs del secretari, que conta que 's diu Casanova, quins arguments tenen tant de lligades com jo de frare.

Sentim no disposar de més temps y espay pera demostrar al enterrat de quin modo pren les garris per perdius y li agrada menjat gat per llebra.

Firma la carta un que ha estudiat una y altra teoria sense cap fanaticisme.

Podrà ser això veritat.

Mes lo que resulta de sa carta es que ho ha estudiat sense una altra condició precisa.

Ho ha estudiat... sense intel·ligència per tal de qüestions.

Y ara li succeix igual que un baldat que 's volgés posar à corre.

Va de tomballons.

EP

L'Ateneu Vilassanès de la Classe Obrera celebrà, durant la nit del passat dissabte, 8 del corrent, una notable veillada literaria-musical que deixà agradablement impresionats als que tingueren la sort d' assistir-hi, i en la que 's posaren de relleu sisx les tendències progressives d'aquell centre d'instrucció com la activitat y el desplegat per lo Sr. Cartañá en la ensenyansa de sos deixebles, que prengueren una part importantissima en la festa.

En efecte: ademés de la execució de varis pessas pel coro del Ateneu, originals, en sa majoria, de dit senyor, formaren part del programa uns bonics exercicis de recitat y varis compositions musicals del mateix, tot avyosament desenfpanyat per l'*Orfeó Infantil*, qual direcció, al igual que la del coro del Ateneu, té à son càrrec.

Alternà ab la part musical la lectura d'algunes poesias de diversos autors, entre 'ls que recordem als Srs. Cartañá, Golart, Fontovay Guanyabens; essent llegida ab veritable gracia, per lo Sr. Flamerich, la humorística del primer que porta per títol *Historia d'una casa de pàges*, que rotingué continuament la hilaritat entre la numerosa concurrencia que omplia de gom a gom lo saló del Ateneu.

Nostre director, que, segons s' anunciatava en lo programa de la veillada, devia fer lo resum de la mateixa, se vege privat del gust d' assistir-hi à causa de la malaltia que ja fa dies lo té postrat al llit.

Felicitem al Ateneu Vilassanès de la Classe Obrera, per cabré l'hora de contar entre sos individuos al activíssim St. Cartañá, que no's causa de difundir entre sos deixebles la llum del progrés, y à dit senyor per la satisfacció que foscarament ha de sentir al veure coronada ab la benevolència de tots los liberals d'aquesta vila la propaganda que en pro dels nostres ideals aboca com fructífera llevor en las tendras intel·ligències que ab tanta abnegació conreheus.

EP

Havém rebut lo cuadern quart de *La Gran Exposició*, poema festiu y satírich que ab gran acceptació ve publicant nostre amich Molas y Casas.

Lo darrer quadern no pert en res comparat als anteriors, tan per son interès com pels xistes de que va ple.

Val dos rals cada quadern y 's ven en las principals llibreries y kioscos.

EP

En Sagasta fa com las donas coquetas, que quan renyeixen ab un xicot se'n buscan un altre, ab lo qual, al mateix temps que 's rescupan de la perduda del xicot se'n burlan.

Exactament lo mateix li ha passat ab en Casanova y Lopez Dominguez.

Pero a las coquetas los hi sol passar que si abussan gayte tothom los coneix y fugi de elles.

A la sola diferencia qu'en Cassola y en Lopez Dominguez en lloch de fugir poden empatar a cops de sabre.

Pero com que tots plegats son una colla de pastelers tant nos fa lo que fassí l'primer com lo que fassin los altres.

EP

A Córdoba es una delicia lo ser petits empleat en lo ferrocarril. Figurintse que cobren dos rals de sou al dia i la Companyia, sens dupte per por de que 's fessin richs massa aviat, los hi volts rebatzen dir dòu.

Com es natural aquests s' han vist obligats à declararse en huelga.

Pero se 'ns occurrixa una reflexió.

Si quan los obreres fan huelga perque se 's augmenti 'l jornal se 'ls perseguix y atropella, ab pretext de que alteran l'ordre públic, que mereixen los que provocan conflictes de la nautarella de que hem apuntes?

Perque 'ns agradaríam saberho per allò de despertar a molts endormiscats.

EP

Se parla molt de una reunio de pares de la patria tinguda à l'altra part del Pirineu.

Fins aquí no hi hauria res de nou ni de particular.

Pero es lo cas que entre ells hi havia l'Alonso Martínez, un representant d'en Martinez Campos, y luego en Cassola, y, segons se diu, parlaren de jubilar políticament a n' en Sa-gasta.

Això tampoch te res de particular, puig es molt natural que nostres pares, com à partidaris del explendor del principi d'autoritat lo vulgan exercir cada hú d' ells sense volgeler acceptar des d'altres.

Pero lo que te molts *bemois* es que un dia y altre dia nos vingan fent la santissima los diaris explicantnos coses de tan poca solta y sus-tancia.

EP

A Jacksonville (Estats Units) s'hi ha declarat la *febre groga*.

Ab tal motiu lo *Brusi* insertava la noticia de que havia fugit d'aquella població tota la gent de quartos, quedanthi, solzament, tots los traballadors, los quals recorrian la població ab actitud no gayre pacifica al trobar-se sense feyna, y sobre tot, sense comestibles, lo que feya temer que aquests saquejarian los magatzems. Y com à comentarist alegia «é fe que 'ls estària n'olt bé lo tal saqueix per la cobardia de que han donat proba al abandonar los seus interessos».

Ab lo qual estich del tot conforme.

Pero...

Estich ben segur de que si enllach de ser Jacksonville hagués sigut qualsevol població d'Espanya lo lloch shont s'ha declarat la epidèmia s' hauria guardat molt bé de reproduir tal comentari.

No per escrúpols de conciencia, sino perque hauria perdut algunes suscripcions de la classe que representava.

Mireu que té coses molt bonas lo apà-gillum del *Brusi*.

EP

Sembra que la respectable classe dels buròts tractava de conquistar-se las simpatias de tothom.

A Madrit lo dilluns de la setmana passada un d'ells cometé un assassinat en la persona de un que ansava en companyia seva per una carretera, disparant un tiro ab una escopeta de dos canons que portava.

Dona llavors la coincidència de que passava per allí un altre home que se 'n anava a casa seva y al veurelo califia la conducta d'aquell com se mereixia, rebent per pago, d'un altre buròt amich del primer, un altre tiro, que l'ha deixat mal ferit.

*

Aquí à Barcelona s'atribueix à la mateixa gent la insecurities que hi ha per certa part de l'Ensanche à certes horas de nit.

Tot lo qual fa creixer l'odi que 'l públic 'ls té per las maneras grosseras ab que desempenyan son comès.

EP

En lo bosch de Bolonia s' ha trobat per la policia de Paris à una desgraciada ajeudada en un recò y cuberta de pellings.

Aquesta dona era una mestra d'estudi à qui l'actual ordre social havia redubitat à tal extrem de miseria.

Pera sostreure d'ella ja hauria pogut apelar a la prostitució, puig que encara era jove, però havia rebutjat sempre acudir à tal extrem, preferint morir de miseria.

Tot lo qual prova perfectament que en todes parts cuecen habas.

Tant si son monarquies com repúblicas.

Perque no poden resoldre lo problema de la miseria.

EP

Hem rebut un sient ofici de la Comissió organitzadora del Meeting que ha de celebrar-se lo diumenge vinent, à las 9 del dematí, en lo Circo Equestre, Plaça de Catalunya, y en lo qual invita à nostre director a que prengui part en los treballs d'organisió.

La enfermetat de nostre estimat director, la qual li obliga à fer llit, a pesar de estar algo fora de perill, segons opinó facultativa, li ha impedit acceptar tal treball, quedant encarregat d'ell lo nostre estimat amich y colaborador Rossendó Arús y Arderius.

EP

S' ha celebrat últimament à Barcelona un congrés espiritista.

Lo haberho sapigut ab temps, tota volta que varem rebre l'invitació terminat ja lo Congrés, nos ha impedit assistir à las reunions.

Los assumptos que tractaren podrán pensar-sels nostres llegidors sense necessitat de que haguém de recurrir al extracte que d'ells ha fet la premsa barcelonina.

EP

Un furiós temporal ha desencadenat ab violència sobre Cuba y Puerto Rico sembrant la ruïna à son pas y ocasionant moltes desgracies personals.

Ab tal motiu lo govern pot esclarir ab actitud filosòfica: No deuen estar allí tan malament com diuhent quan hi ha temporals que s'aprofiten de lo que no habiam encar tret partit nosaltres.

La TRAMONTANA, sent de veras la desgracia que atligeix a las famílies víctimes del ciclón, al mateix temps que abominia als que sostenen a questa societat que no sab donar prompte y eficas socors als verdaderament perjudicats de aquestas catàstrofes.

EP

Lo govern no s' entén de feyna.

Entre los de la lliga agrària y la questió dels cressers per un costat y lo desequiliament de la fusió per un altre, no li deixan descansar ni un sol moment de las penas del turó.

Pobre!

*

En cambi aquí tenim als conservadors que estan esperant agafar la poma de un moment al altre, desplegant gran activitat per alcançar-sla.

Però interimament se 'ls espinyan.

ANVORANÇA MONJESA

(Què vindran las sanctas monjas de l'convent de la Encarnació que passen tot lo sant dia plorant tan desconsolades)

(Per què no entinen cançons misticas com altres temps entonaran, que, fins feyna mal de cap ab sus vosses desconsolades?)

(Per què estan tan macilents: Per què fan tan mala cara? Per què no van al jardi, bunt bayan tanca gatzen?)

(Per què la superiora més travata està que las altres?)

(Per què no breufla flors, ni canisses, ni enaguas?)

(Per què no menguen a fer: Per què no hagin ràbia?)

(Per què han fugit allí la reyna: Es que han fugit a l' Pireneu, ho mort d' una encrevadissa?)

(O és que 'ls sants Arquebisbes les hauria excommunicades?)

(Es prou que en l'convent hi haurà fugit la gran desgracia d'encoratjar la campanarà y n' hagi mort dues quantes) (Hi potser que 'n angelot n' haurà portat la emboscada de que en lo cel no hi ha lloc y hauràn de buscar altre casal)

(Es potser que sent dejuni hagin menjat, tortillar, faltent alsi a los preceptes que la santa Iglesia manda?)

(Què vindran? /'Pobres monjetes)

(Jo 'ls he dirat ab dos parlades: Los hi han tret la capella que à totes les... confessava.)

PACO ABANÍG C.

EP

NO HO SENTIS!

**

(Sente titona, com murmurà l'ayguda que baixa del riu?) (No sentis aquell trist propi que fa, l' escaleta inseguira de la terra que trepita?)

(No sentis lo xiulet del vent? /'No sentis com bule furenç sembrant dol y desdinha?)

(No sentis lo bramir del mar demenant més del que té?)

(No ho sentis? /'Jugemont mont bò, puig vull, mon ansie calmar!)

(Què no sentis tocar lo bombó de un tal D. Rius y Xiclet, per unes gabiás que ha fet tan o más grans que un bombó?)

(No sentis les esclamacions que llenyen a més d' obres, que no poden menjar res de pà... ni sole roseigues?)

No sentis una vena unida
que té lo dia protesta,
de que tothom fa les feines
y ningú es guanyó la vida.

No sentis com roncan los rics
contra el pobre perque's quieles,
que no té ressòs maderas
tampoc aquí d' empobrichar.

No sentis com són ciències el fiscal
al dretas i les periodistas?
Veus quines són assaies tristes,
y d'altres fent lo malitie?

Sentis com braman los carcundas
duent morts al cementiri?
Què no veus tú quin deliri
tens de donarons tundidas?

Veus quines carrees plenes de sots
y altres ben entarugades?
No sabis quines surgen danyates
dal llojor? Jo, tò, y tots.

Que such burro! Are'm recorda
que hi gasta lo temps en và,
ja 'm puch engarranella
si eta cega, muda y sorda.

M. XARRAIRE.

Lo pobret presoner del Vaticà té a son servei
no més que 20 majordoms jefes de cambra,
190 prelats domèstics, 170 cambrers secrets,
6 cambrers de capa y espasa (com si fos torero),
30 oficials y 60 individus de guardia noble,
130 camarerers de capa y espasa supernumeraris,
200 cambrers d'honor extra-urbans, 14 oficials
de guardia suissa y de la guardia de son palau,
7 capellans secrets d'honor, 7 capellans d'honor
extra-urbans, 20 capellans secrets, 6 intendents
secrets y escuders, 50 porta-recados.
Tot lo qual dona la suma 1.600 persones.

Vaja que aquest presoner que jau ab lo jas
de la palla que menjan los nostres carlins
se permet demostrar massa al viu la seva
pobreza.

(Com si diguessim tan pobre com en Rot-
child!

Y encara hi ha qui té la barra de recullir di-
nars per treurelo de la pobresa y la llana de
donarlos per lo mateix tò!

Sols una consideració 'ns aconsola: es que
son catòlics.

Saben tot allò que devan los periòdichs de
que 'l govern expulsaria als frares de Fuenterrá-
bia per sa propaganda carca ab motiu de las
eleccions de diputats provincials; donchs ha re-
sultat una buillofa de las mes grossas.

Si senyors, tal com sona.

Y donchs que 's pensavan?

Y encar hi haurà qui dubti del liberalisme
del nostre liberal gobern.

Incréidull!

En lo convent de las Adoratrices de Zara-
gossa se trobat una porta espanyada.

De resultas d'això no sortirà alguna xarada
que solució podrà trobarse dintre dels nou
mesos.

Si es que no s'espattila la feyna.

Deu mil pessetas ha donat lo sant pare pera
reconstruir la part enrunada de la catedral de
Sevilla.

Si no fos que 'm fà 'l mateix efecte que aquell
usurer que posa diners a crescut redit diria que
es molt generós.

A pesar de que a n'ell aquesta cantitat li es
molt menos que a mi un centí.

Ab la sola diferencia de que jo 's guanyo su-
bant y a n'ell los hi captan.

Un altre exemple de pobresa ha donat un
frare, mort ultimament a Méjich.

No més que siscentes mil duros ha deixat al
morir per sa familia y per caritatis.

Això de la familia, com que la dels frares pot
ser tan llarga...

Y la caritat tant curta.

Lo rector de Montmanent es d'aquells que
en sab la prima.

Figureuvs qu'en lo poble hi ha un cirujà

que les ha pegadas pera ser liberal y... ja-
peteu las criatures! Iliurepresadó. Donchs aquest
bon senyor al fer sa propaganda 's proposava
netejar la menjadora capellanescsa pera que nin-
gü mes si pogués engraxar.

Ah dolent!

Pero vetaqui que lo manso rector ho sab, y
netejar la menjadora m' ha dit, s' inspirà en
santa y divina furia y deixà al hereje tan mal
parat, desde la trona, que ni al infern lo deu-
rà voler quan se mori.

Axis m' agrada q'hermos!

De què t'ha de servir l'ofici de capellà si no
pera defensarti las garrofes.

A Buenos Aires han agafat à un capellà per
los delictes de perjurio, assessí y lladre.

Los detalls del crim son tant repugnats que
à la lectura d'ells nos havém tapat lo nas pera
evitar que 'ns ofeguessin.

Premeditació, alevosia, ensenyament en las
víctimas, abús de confiança per lo carrech que
desempenyava y altres mil menudencias per lo
estil se troben inclosas en lo crim de que es
convict e confés.

Pares que teniu fills y filles aparteu los del
costat dels corbs.

A Torrox hi ha un rector que val totas las
pelas del mon.

Y qu'és de aquells que diuen que qui vul-
ga fer traballar que ho pagui, que per això hi
ha després la gloria del cel.

Ab això jo li aprobo 'l gust, y estich segú
que tothom ho aprobarà al saber lo compte que
va presentar per los funerals d'una criatura.

Es com segueix:

De la casa del mort à la iglesia	rals 233
De la iglesia à les aforas	400
De les aforas al cementiri	300
Per la missa d'àngel	60
Per les campanas	16
Que suman un total	1.028

O sia la friolera de dos cents cinquanta set
pessetas lo que 'l bon capellà volia cobrar per
tal acte.

A aquest capellà jo l' aplaudeixo perque
ab sos fets fa molta propaganda anticatólica.

Si per cas ho dubtan preguntincho à la famili
la del finat, que s'ha declarat en huelga del
pago de la cantitat que lo capellà exigia.

La amomenada música del Camp, la més so-
licitada pera executar las peteneras misticás, té
com à reportori la música de la Niña Pancha
y de la Gran via.

Pero 'm sembla que hi falta una cosa.

—Qué! —dirán los lectors.

Senzillament qu'en lloc de haberhi música
sola, fos acompañada de cant y ball flamencs.
Llavors seria fàcil que algun dia jo entrés
à missa pera veure'l efecte que tot plegat me
faría.

No us pensieu que vagi de quènto.

A Nova York hi havia un convent qu'en
deyan del Sagrat Cor.

Aquest convent era destinat à la ensenyansa
de noyas y à la pesca de monjas y fortunas.

Las pobretas mestressas d'ell no s'en
habian lei mes que la friolera de quatre cents mil
duros, ab lo qual ja tractaven de gastarni uns
quantis més pera engrandir lo negoci.

Però, lo que son las cosas, la Provïdencia se
devia empipar d'ellas y del negoci y va deixar
que un incendi los hi cremés tot l'edifici y tots
los trastos que hi havia dintre, fins los de dir
missa.

Pero aquelles castas, pobretas é inexpertas
dones tenian assegurat l'edifici en alguns du-
rots més de lo que valia lo cremat.

Y vetaqui que encara fumejaban las runas del
incendi quan habian ja fet començar la cons-
trucció d'un altre edifici mes gran en lo ma-
tein local que ocupaba l'altre.

De lo qual jo 'n dedueixo
que montias y capellans,
en lo tocant al negoci
ja saben lo que 's fan.

No mes que pel valor de dos millions de du-
ros s'han atrevit à robar à una Mare de Déu.
¡Figureuvs si seria pobret!

Aquesta Mare de Déu estava instalada à Bo-
livia y habitaba à la catedral de Sucre.

Y 's diu que no hi ha cap capellà que sàpiga
qui son los lladres.

Perque encara no son agafats.

No los capellans... los lladres.

Heus aquí una notícia que m' ompla de ale-
gría mística, gràcies al capellà de Sant Andreu
de Roquelongue [Fransa].

Dues noyeres que sens duple perque no 'n
tenian, no van dur vestit blancol dia de pendre
la primera comunión van ser tretes, poch menys
que a puntadas de peu de la iglesia.

Ab tal motiu dono la mes cordial felicitació
al autor d'aquesta facanha, y li suplico al ma-
teix temps que ho fassí ab totas, tant si son
grans com petit, tant si van blancas com negres.

Y poster d'aquest modo 's deslligarán de los
capellans y de las iglesias.

Ab lo qual guanyaran molt las familiars.
Y la civilisació tambe.

CANTARELLAS

Avuy me dius que demà,
demà 'm diràs... no se quants...
Ja 's dich noya que cambias
molt més que 'n Cristià Martos.

Desde que vas à rossari,
à novenes y à sermons
noto en tu la diferència
que 't devorgeries molt.

Si algun cop à confessarte
aneses ab mossens Lloch
callat de certas cosetas
qu'entre tu y yo havém tingut.

Si conservar vols l'honor
no sortis pas el balcó,
perque al frente hi ha un vicari
que, noya, vigila molt.

J. PRAT NAYACH

PIGRAMAS

Contabs una cuento la Pepa
y l'Rock la va destrubar,
y al seu à reanudario
ho trovà abont se va deixar.
—Qué! —no trovas lo lloch?
li diu ell, y ella al instant
l'hi respond. —Com vols que l' trovi?
no me l' haigues trençat?

—Com se diu la nebodeta,
diu al rector l'escola.

—Se diu Pura, hi contrasta
lo rectò ab se seu de oas.
Però ella que ho sentia
diu. —Senyó rector, va erat;
me dich Pura per servirlo
Pura no he sigut mai.

L'Agneta de can Pancrasí,
posant estava à un barral,
una canella molt grossa
sent molt petit lo forat.
Veienta altra estragada
li va dir mossen Pasqual.
—Vols que te la posi Agneta?
y ella fresca contesta.
—Ab molt gust que me la posi;
però tindrà que apretar,
perque la canella es grossa
y es molt petit lo forat.

A. PLÀ Y F.

XARADA

Tothom proposava segù
un hic,
una preposició dona
segona;
article ben mirat n' es
la tres.

Per si l'lector no ha comprès,
poch tindrà de cavilar:
nom de dona pot trovar
en mons hu segona tres.

CANDOR SALANÉ.

MUDANSA

Me sab molt tot, donya Tona,
de deixà aquest pis.

—Per què
—Perque es benic y... berato.

—T'of, don Lluís que pel mateix
total no'n trobarà un altre
de mille!

—Dificil es.

—No es dificil; puos observi
qu' el pis no tot al carrer,
y, a més, té l'oble de defecte
de ser ric y fosc.

—Es cert.

J. SAUNI.

LA CORRESPONDENCIA AL DIRECTOR

Bornetosa — Tipografia LA ACADEMIA, Ronda de la Universitat, 4